

Adı :

Soyadı :

Sınıfı : No :

A

KİTAPÇIĞI

KAHRAMANMARAŞ
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
05.11.2024

SABAH **ORTAK** **SABAH**
OTURUMU **SINAV** **OTURUMU**
Türkçe Dersi
I. Dönem I. Ortak Sınavı

1. • İçeriden dışarıya varmak, gitmek
• Niteliği sonradan anlaşılacak
• Yetişecek ölçüde olmak

"Çıkmak" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu anlamlarından herhangi biriyle kullanılmamıştır?

- A) Ortalık ağırırken arkadaşımınla yorgun adımlarla konaktan çıktık.
B) Bu kumaştan kendime manto yaparım, oğlana da bir palto çıkar.
C) Ne yapalım, beklemiyorduk ama bu da ötekiler gibi hayırsız çıktı.
D) Doğanın dengesi bozuldu ve mayısın ortası olmadan ekinler çıktı.

2. Galata Köprüsü'nde insanların en çok geçtiği yerler, ayakkabı boyacıları arasında engelli olanlara ayrılmıştı. Ayakkabı boyacıları arasında yazılı olmayan bu kural, köprünün hasar görmesiyle birlikte tarihe karıştı.

Bu metinde altı çizili söz grubunun cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Hatırlanmamak, yalnız adı kalmak
B) İşe yaramadığı için vazgeçilmek
C) Unutulmayacak bir durum kazanmak
D) Yerini daha önemli bir şeye bırakmak

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "bir süre örtülü kalmış bir iş veya sorunun aydınlanması, belli olması" anlamına gelen bir deyim kullanılmıştır?**

- A) Onlar yaşama adım attılar mı sudan çıkmış balığa dönerler.
B) Havanda su dövmeyelim, önce onu bulalım sonra bunları konuşalım.
C) Saman altından su yürüten, gizli kapaklı işleri seven insanlar tanımıştı.
D) Tiyatroda sorunlar su yüzüne çıkmış, bunların neler olduğu anlaşılmıştır.

4. Türk halk dansları, binlerce yıllık geçmişi boyunca toplumsal, kültürel ve dinî birçok olayın izlerini taşır. Anadolu'nun zengin kültürel mozaiği, halk danslarına yansarak farklı yörelerin kendine özgü dans türlerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Sadece eğlenme amaçlı olmayan bu danslar, toplulukların bir araya gelerek kimliklerini pekiştirmelerine ve sosyal ilişkilerini güçlendirmelerine olanak sağlamıştır. Bu önemli özelliğinin dışında halk dansları; mevsimsel döngüler, doğa olayları ve önemli günler gibi temaları da içinde barındırır.

Bu parçaya göre Türk halk danslarının en önemli özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ortaya çıkışının çok eski zamanlarda olması
B) Bölgelere göre farklı özellikler göstermesi
C) Toplumsal ilişkileri olumlu yönde etkilemesi
D) Eğlenme amaçlı olarak ortaya çıkması

5. Yeni Zelanda'da yaşayan kivi kuşları, kanatları olmadığı için uçamayan bir kuş türüdür. Boyu yaklaşık 45 cm olan kivi kuşlarının ağırlıkları ise dört buçuk kilograma bulabilmektedir. Gagaları uzun bir hortuma benzeyen bu kuş türünün en önemli özelliği çok iyi koku alabilmesidir. Bacakları kalın ve güçlü olduğu için çok iyi koşabilen kivi kuşları, temel olarak geceleri nemli toprakları ve yosunları gagaları ile didikleyerek içerideki kurt ve böceklerle beslenirler. Kivi kuşlarında kuluçkaya sadece erkek kuşlar yatar.

Oldukça iri çüsseleri ile uçamayan bir kuş türü olan tepeli devekuşu, en tehlikeli kuş türüdür. Avustralya ve Yeni Gine ormanlarında görülen bu kuş türünün boyu bir buçuk metreyi geçebilmektedir. Tepeli deve kuşları genellikle meyvelerle beslenirler. Hantal görüntüsüne rağmen hızlı bir koşucu olan tepeli devekuşunun pençeleri 10 santimetreye ulaşabilmektedir. Erkek tepeli devekuşu 50 gün süren kuluçkaya tek başına yatmaktadır ve yumurtadan çıkan yavrusunu 9 ila 18 ay boyunca yine tek başına yetiştirmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerde anlatılan kuşların ortak özelliği değildir?

- A) Beslenme alışkanlıkları
B) Kuluçkaya erkeklerin yatması
C) Koşma yetenekleri
D) Uçamayan tür olmaları

6. Çok güzel, çok başarılı hatta olağanüstü şiirler yazan şairler vardır. Ama bunlar, her zaman kendilerine has bir dünya yaratmayı başaramamış olabilirler.

Bu parçada;

- I. isim-fiil,
II. sıfat-fiil,
III. zarf-fiil

türlerinden hangilerinin örneği vardır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

7. Doğacaktır sana vadettiği günler Hakk'ın
Kim bilir, belki yarın belki yarından da yakın

Aşağıdakilerin hangisinde bu dizelerdekiyle aynı türde bir fiilimsi kullanılmıştır?

- A) Yalvarmak, yakarmak nafile bugün
Gözünün yaşına bakmadan gider
B) Boruyu çalınca yarın borazan
Hemen toplanınız bayrak altında
C) Bir bakış, bir aşığı aşkından emin eder
Seven insanlar daima gözleriyle yemin eder
D) Bir destana benziyor senin bugünkü hâlin
Okurken duyuyorum sesini ihtilalin

8. İtalya'nın güneyindeki Capri Adası'nda bulunan The Blue Grotto Mağarası, turkuaz suyu ve bembeyaz kumlarla çevrili tabanı ile dikkat çekiyor. 60 metre uzunluğa ve 25 metre derinliğe sahip bu deniz mağarasına gitmek için bir su altı boşluğundan geçmek gerekiyor. Mağarayı aydınlatan turkuaz mavisi renk ise güneş ışığının yansımından kaynaklanıyor. Mağaraya güvenli bir şekilde erişim yalnızca gelgit zamanında sular çekildiğinde ve deniz sakinken mümkün oluyor. Antik Roma döneminde mağara, İmparator Tiberius'un kişisel yüzme havuzu ve deniz tapınağı olarak kullanılmış.

Bu parçada "The Blue Grotto Mağarası" ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Nasıl ulaşıldığına
B) Kullanım amacına
C) Nasıl oluştuğuna
D) Renginin nedenine

9. Yatağın altında bir sandık duruyordu. Onu açtım. Az daha sevincimden haykıracaktım. Annemin bir hafta önce İstanbul'dan gönderdiği hediyeler içinde çıkan kaşığı parlıyordu. Hemen kaptım. Tosun'un yanına koştum. Karnına sürmek istedim. Rahat durmuyordu. Galiba acıtıyor, dedim. Gümüş gibi parlayan bu güzel kaşağının dişlerine baktım. Çok keskin, çok sivriydi. Biraz köreltmek için duvarın taşlarına sürmeye başladım.

Bu parçada aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Açıklayıcı
B) Öyküleyici
C) Tartışmacı
D) Betimleyici

10. Saçımız ağarmadan toprak olunca biz de
Söylenecek maceramız dillerde masal gibi

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu dizelerdeki söz sanatı kullanılmıştır?

- A) Kuytu ormanları, tenha bağları
Geziyor mevsimin yorgun rüzgârı
B) Mehtabı görür görmez uzaklaştı kederler
Şenlendi sevenler, sevilenlerle bu yerler
C) Tekrar ediyor söylediğim şarkıyı dağlar
Sevdaların en coştugu yer şimdi Boğaz'dır
D) Zerrelerim çözülmüş gibi sesler veriyor
Ben sıcak bir denize inen buzdan bir dağım

11. • Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
• Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerinden sonra konur.
• Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül (,) bu işlevlerinden herhangi biriyle kullanılmamıştır?

- A) İklim değişikliği, havanın fazla ısınması nedeniyle iklimin etkilenmesidir.
B) Halk rengarenk yöresel kıyafetlerini giymiş, bu coşkuya ortak oluyordu.
C) Bu şiir; merhamet, umut, şefkat ve dostluk duygularının önemini anlatıyor.
D) Vatanını çok seviyorsan bütün insanlar gibi görevini iyi yapmalısın, demişti.

12. (I) Midyat telkârisi, ince gümüş tellerin el işçiliğiyle işlenerek oluşturulduğu, binlerce yıllık geçmişe sahip bir sanat türüdür. (II) Özellikle Mardin'in Midyat ilçesinde yoğunlaşan bu sanat, geleneksel yöntemlerle üretilen özgün takılar, süs eşyaları ve aksesuarlar ortaya çıkarır. (III) Midyat telkâri işlemeciliği, geleneksel yöntemlerle yapıldığından üretim hızı yavaştır. (IV) Telkâri motiflerinde çiçekler, yapraklar ve geometrik şekiller sıklıkla kullanılır.

Bu metindeki cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, telkârinin ne olduğundan bahsedilmiştir.
- B) II. cümlede, bu sanatla yapılan ürünler söylenmiştir.
- C) III. cümlede, telkârinin yavaş yapılmasının nedeni anlatılmıştır.
- D) IV. cümlede, seçilen desenlerin sebebine değinilmiştir.

13. Aşağıdakilerin hangisi kanıtlanabilirlik açısından diğerlerinden farklıdır?

- A) Mars, Güneş Sistemi içinde Güneş'e yakınlıkta dördüncü sırada olan "Merih" ya da "Kızıl Gezegen" olarak da bilinen halkasız bir gezegendir. Phobos ve Deimos adında iki uydusu vardır. Mars, Güneş Sistemi'nde Merkür'den sonraki en küçük gezegendir.
- B) Mars, toprağında bulunan demirden dolayı kırmızı gözüktür ve bu sebeple "Kırmızı Gezegen" olarak da adlandırılır. Dünya gibi Mars'ın mevsimleri, kutupları, volkanları, kanyonları ve hava olayları vardır. Atmosferi çok incedir; karbondioksit, nitrojen ve argondan meydana gelir.
- C) Mars'ın yüzeyinde eski çağlarda gerçekleşmiş sel baskınlarının izleri vardır fakat şimdilerde Mars'ta su, sadece seyrek bulutlarda ve buzlaşmış toprakta bulunmaktadır. Bazı Mars dağ eteklerinde tuzlu su kalıntıları bulunmuştur.
- D) İnsanlık bir süredir Mars'a taşınma hedefinde ancak bu hedef yanında birçok soru doğuruyor. Mars gezegeni Dünya'yı belli başlı noktalarda gerçekten andırıyor. Mesela Mars da Dünya kadar güzel bir gezegendir.

14. Yırtık pırtık paltolar giymiş iki çocuk, evimin önüne geldi ve kapımı çaldı: "Eski gazeteniz var mı?" diye sordular. Çok işim vardı. Önce "Hayır" demek istedim ama ayaklarına gözüm ilişince sustum. İkisinin de ayaklarında eski sandaletler vardı ve ayakları su içindeydi. "İçeri girin de size ıhlamur yapayım." dedim.

Bu parçanın başına aşağıdakilerin hangisi getirilirse hikâye unsurlarının tamamı kullanılmış olur?

- A) Biriken işlerden dolayı evde kalıp yoğun bir çalışmaya başlamıştım.
- B) Sabahın erken saatlerinde, işlere yoğunlaşmak için çabalıyordum.
- C) Bahçede bir koşuşturma oldu ve sonra kapının önünde sesler duydum.
- D) Çalışma masasının başına geçip yapacaklarımı düşünmeye başladım.

15. Çocukluğumda kış mevsimi gelince babam beni bahçelere götürür; yaprakları dökülmüş, sadece gövdesi ve dalları kalmış ağaçların isimlerini sorardı bana. Bilirsem neşelenir, dönüşte bir şeyler ısmarlardı. O vakitler buna bir anlam veremezdim ama artık anlamını biliyorum. Babam aslında ağaçları değil, insanları öğretiyordu bana. Dalların meyve doluyken seni herkes tanır ve severdi. Yaprakların gölge verdiği yerde yanına gelen, senden yararlanan çok olurdu. Kış ise zor günler, ağır şartlar demektir. İnsanlara verebileceğin yahut onların senden alacağı hiçbir şey yoktu. Zor zamanlarda da seni seven ve sana kucak açanlar hakiki dostların demektir.

Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ailenin çocukla kurduğu iletişim çocuğun hayatını şekillendirir.
- B) İnsanlar hayatla ilgili durumları büyüklerinden öğrenir.
- C) Gerçek arkadaşlar, sıkıntılı anlarda insanın yanında olur.
- D) İnsanı tanımanın en iyi yolu doğayı anlamaktan geçer.

16. Senin her yer: Caddeler, meydan, çarşı

Kardeşim, nefes alıyorsun ya

Koklar gibi maviliği, rüzgârı öper gibi

Kana kana, doya doya

Nefes almak, kolunda bir sevgili

Kırlarda, bütün bir pazar tatili

Bu dizelerde ağır basan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özlem

B) Umut

C) Yalnızlık

D) Yaşama sevinci

17. Sanat insanın zihnindeki imgeleri, eller ve aletler yardımı ile yaratıcı ve özgün biçimde somutlaştırmasıdır. Zamanla gelişen teknolojiyle beraber kullanılan alet ve malzemeler değişmiş, farklı üretim şekilleri ortaya çıkmıştır. Bu üretim şekillerinden biri de bilgisayar destekli üç boyutlu modelleme ve üç boyutlu yazıcılar olmuştur. Önceki üretim şekillerine göre daha hızlı ve pratik olan bu yöntem zamanla sanatçılar arasında yayılmıştır.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Açıklayıcı anlatımdan yararlanılmıştır.

B) Benzetmeye yer verilmiştir.

C) Karşılaştırma yapılmıştır.

D) Tanımlama vardır.

18. Oyunlaştırma kavramı kulağa oldukça yeni gelse de -bilerek veya bilmeyerek- eskiden beri kullanılan bir iş ya da kişi geliştirme yöntemidir. Uzmanlarca "gereksiz engellerin üstesinden gelmek için bulunduğumuz gönüllü bir girişim" olarak tanımlanan oyunlaştırma, oyun felsefesine ait bazı özelliklerin farklı alanlara uyarlanmasıdır. Bunlar arasında seviye atlama, öne geçme, ödül kazanma gibi bir oyuna ait olabilecek aşamalar yer alır.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Oyunlaştırmanın ne olduğu

B) Oyun felsefesinin özellikleri

C) Kişisel gelişim yöntemleri

D) Oyunlaştırmanın nasıl ortaya çıktığı

19. Büyük harflerin kullanımıyla ilgili bazı kurallar şunlardır:

- Kişi adlarından önce ve sonra gelen ünvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar.
- Akrabalık bildiren kelimeler küçük harfle başlar.
- Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar.
- Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurallardan herhangi birine uyulmamasından kaynaklanan bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Dr. Selahattin bey, masasında otururken derin düşüncelere dalmıştı.
- B) Ne zaman giderse gitsin, İstanbul Boğazı güzelliğiyle onu etkiliyordu.
- C) Maraş'a geldiğinde Osman amcasını ziyaret etmeyi ihmal etmezdi.
- D) Türkiye Büyük Millet Meclisi yeni yasama dönemine bugün başladı.

20. Geçmişinin 2.500 yıl eskiye dayandığı tahmin edilen pusula, mıknatıs taşının demiri çekme özelliğinin fark edilmesiyle kullanılmaya başlandı. İlk başlarda basit olan pusulalar zaman içinde büyük değişimlere uğradı. Bu değişim ve gelişime en büyük katkılardan birini yeni denizcilik pusulalarını geliştirerek Lord Kelvin yaptı. Gowin Knight ise yaptığı çalışmalarla çeliğin uzun bir süre mıknatıslanmasını sağladı. Bu sayede mıknatıs taşı yerine artık çelik ibreler kullanılmaya başlandı. Demir ve çeliğin yaygınlaşmasının ardından manyetik pusulaların şaşma oranı artış gösterdi. Bu ciddi sorunu çözmek için dört ibresi bulunan pusula tasarlandı. 1970'li yıllara gelindiğinde artık modern pusulanın ilk adımları atıldı.

Bu parçanın başına getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerin hangisidir?

A) Pusulanın İcadı

B) Pusulanın Gelişimi

C) Pusulanın Kullanıldığı Alanlar

D) Pusulanın Denizciliğe Etkisi